



Nederlandse *Handel* Vereniging

Concertprogramma

2010
2011



Voorwoord



De Nederlandse Händelvereniging presenteert hierbij met veel plezier het Concertprogramma 2010-2011. Wie zich het voorwoord van ons vorige concertprogramma nog herinnert, verwacht nu een tekst over de komst van een nieuwe dirigent. Het heeft niet zo mogen zijn. In de tussenliggende periode zijn we er niet in geslaagd een waardig opvolger te vinden en tot onze vreugde heeft Thijs Kramer zijn vertrek als dirigent van ons koor met een jaar uitgesteld.

Met de Grosse Messe van Mozart en 3 liederen van Brahms weet u zich verzekerd van een prachtig najaarsprogramma. In december voeren wij traditiegetrouw de Messiah uit van G.F. Händel. Dit jaar te Lisse, in de Grote Kerk te Naarden en in het Concertgebouw te Amsterdam. In het voorjaar van 2011 sluiten wij het seizoen af met opnieuw een uitvoering van Bach's Matthäus-Passion in de Westerkerk te Amsterdam.

Alle concerten worden uitgevoerd door het Koor van de Nederlandse Händelvereniging, ook nu nog onder leiding van Thijs Kramer. De concerten worden instrumentaal begeleid door RBO Sinfonia. Ook dit seizoen heeft de Nederlandse Händelvereniging een aantal solisten van naam gecontracteerd.

Wij gaan met vertrouwen een mooi concertjaar tegemoet en hopen u bij onze uitvoeringen te mogen verwelkomen.

Joke Mulock Houwer, voorzitter.

De Nederlandse Händelvereniging

De Nederlandse Händelvereniging werd in 1934 in Bussum opgericht door dirigent Jack P. Loorij onder de naam Christelijke Oratoriumvereniging 'Bel Canto'.

In het bevrijdingsjaar 1945 werd op verschillende plaatsen in Nederland Händel's Messiah in het Engels uitgevoerd, in 1946 gevolgd door Händel's grote bevrijdingsepos 'Judas Maccabeus' (8 mei 1946 in de Westerkerk te Amsterdam).

Sinds 1989 heeft Thijs Kramer de algehele leiding over het koor dat 113 leden telt. Vanaf haar oprichting voert het koor van de Nederlandse Händelvereniging jaarlijks de Messiah uit in de Grote Kerk te Naarden, in het Concertgebouw te Amsterdam en dit jaar ook in de St. Agathakerk te Lisse.

In maart 2009 heeft het koor de Matthäus-Passion van Johann Sebastian Bach voor het eerst uitgevoerd in de Gertrudeskerk te Bergen op Zoom en in de Westerkerk te Amsterdam.





Thijs Kramer begon met pianospelen en kreeg zijn eerste orgellessen op het Adema-orgel van de Mozes & Aäronkerk in Amsterdam. Aan het Amsterdams Conservatorium en Muzieklyceum studeerde hij directie en orgel bij onder andere Anthon van der Horst, Péter Erös en Jaap Spaanderman. De eerste prijs bij de zomeracademie in Haarlem (1960) vormde de opmaat tot een carrière als organist en voerde hem door heel Europa. Zijn spel is op verschillende platen en cd's vastgelegd met onder meer werken uit het grote romantische repertoire, zoals de symfonieën van Widor en de sonate van Julius Reubke. Hij componeerde onder andere een symfonie voor orgel en schreef artikelen over diverse muziekonderwerpen. Vanwege zijn verdienste voor de Franse muziekliteratuur ontving Thijs Kramer in 1991 de zilveren medaille van de Société Académique des Arts, Sciences et Lettres.

Als dirigent van verschillende beroeps- en amateurkoren voerde hij vele grote oratoria, Passionen en diverse opera's in concertvorm uit. Thijs Kramer volgde in 1989 Jack P. Loorij op als vaste dirigent van de Nederlandse Händelvereniging. Met dit koor voerde hij een breed scala van werken uit, waarvan de wereldpremière van Mendelssohn's Urfassung Elias een aparte vermelding verdient (het verdwenen manuscript is door Thijs Kramer in Engeland opgespoord).

Hij promoveerde aan de Universiteit van Utrecht op de dissertatie *Zahlenfiguren in der Musik Johann Sebastian Bachs*. In 2004 ontving hij een Koninklijke onderscheiding: Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Op 3 april 2007 heeft Thijs Kramer uit handen van Simon Reinink de bronzen Concertgebouwpenning ontvangen. Deze penning (ingesteld in 1928) wordt uitgereikt aan personen die zich op bijzondere wijze verdienstelijk hebben gemaakt voor het Concertgebouw.

Wybe Kooijmans

Wybe Kooijmans ontving zijn eerste pianolessen op 8-jarige leeftijd van de organist Rutger van Mazijk. Een aantal jaren later verwisselde hij de piano voor het orgel en kreeg op de Verenigde Muzieklycea in Hilversum les van Haïte van der Schaaf, die hem tevens voorbereidde op zijn toelatingsexamen voor het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam. Hier werd Bernard Bartelink zijn leraar. Na zijn afstuderen volgde hij enige malen de masterclass voor interpretatie en improvisatie van de wereldberoemde Franse organist Jean Guillou.



Inmiddels was Wybe Kooijmans bij verschillende kerken in het Gooi werkzaam als organist. Sinds 1982 is hij werkzaam als organist bij begraafplaats/crematorium “De Nieuwe Ooster” te Amsterdam. In 1987 werd hij benoemd als één van de organisten van de Grote Kerk te Naarden; inmiddels is hij daar hoofdorganist. Een oud-registrant van de Nederlandse organist Feike Asma gaf

Wybe vele, welkome raadgevingen. Tevens wees hij hem op het bestaan van vele onuitgegeven koraalbewerkingen. Een eerste Cd-opname op het monumentale Witte-orgel (1862) van de Grote Kerk te Naarden is dan ook aan dit repertoire gewijd. Er zouden er nog enkele volgen. In Nederland geeft Wybe Kooijmans geregeld orgelconcerten. Internationaal concerteerde hij in Engeland, Frankrijk, Canada, Duitsland, Tsjechië en Rusland, alwaar hij in Novosibirsk het orgel van de Philharmonie inwijdde (2007). In oktober 2005 was hij zeer nauw betrokken bij de muzikale invulling van de huwelijksplechtigheid van Z.K.H. Prins Floris van Oranje in de Grote Kerk te Naarden. Dit voorjaar verzorgde hij de Nederlandse première van het “Labyrinth der Wereld” op muziek van Peter Eben en op tekst van de 17 – eeuwse schrijver J.A. Comenius. Op het liturgische vlak raakte hij betrokken bij de redactie van ‘Zingend Geloven’. Momenteel is hij verbonden aan één van de werkgroepen die zich bezighouden met de opvolging van het Liedboek der Kerken. In 2012 verschijnt de nieuwe liedbundel.

Nänie, Schicksalslied, Gesang der Parzen J. Brahms
Grosse Messe in c W. A. Mozart

Donderdag 14 oktober 2010

Aanvang: 20.15 uur Grote Kerk te Naarden
Toegangsprijs: 1e rang € 30,00
2e rang € 27,50
CJP/65+ € 2,50 korting

Uitvoerenden:

Elma van den Dool sopraan
Heleen Koele sopraan
Falco van Loon tenor
Frans Fiselier bas

Koor van de Nederlandse Händelvereniging
RBO Sinfonia

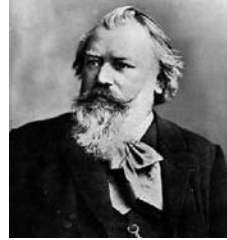
Algehele leiding Thijs Kramer

Nänie

Johannes Brahms

Johannes Brahms componeerde zijn *Nänie* voor koor en orkest (1880-1881) op de woorden van het gelijknamige gedicht van Friedrich Schiller (1759-1805). Het Latijnse woord *nenia* betekent treurdicht, lijkzang; traditioneel gezongen door de ouders en bloedverwanten van jong gestorvenen. *Nänie*, dat in december 1881 voor het eerst werd uitgevoerd in Zürich, wordt nog altijd gezien als één van de belangrijkste composities van Brahms. Brahms' *Nänie* is niet dramatisch, maar helder en vriendelijk van klank. In de muziek zit een mild en positief perspectief voor de nabestaanden; vanuit klagen bloeien prachtige klanken op als een hulde aan de kunst. Brahms toont ons wat onsterfelijkheid betekent in zijn persoonlijke en artistieke filosofie: het mooie hoeft niet voor altijd te vergaan, als het blijft bestaan in de harten van de levenden.

Het *Schicksalslied* is een korte, krachtige compositie voor koor en orkest, geschreven door Johannes Brahms (1833-1897) met Opusnummer 54. De première vond plaats op 13 oktober 1871 in Karlsruhe. De tekst is een gedicht van Friedrich Hölderlin (1770-1843) dat de aardse vergankelijkheid en de zorgen van de mensen tegenover het onbekommerde godenbestaan stelt. Het *Schicksalslied* opent met een prachtig orkestvoorspel, waarna de alten van het koor de hoofdmelodie inzetten. De macht van de muziek als bron van levenskracht en hoop wordt bezongen. De epiloog van het werk eindigt met een dubbele hoge “c” van de eerste violen, die als het ware tot in de hemel reikt, waarmee de “Leidenden” uitzicht geboden wordt op een blijvende rust en geluk.



Het *Gesang der Parzen* verklankt de monoloog van Iphigenie uit Goethes *Iphigenie auf Tauris* over de onberekenbaarheid van de Olympische goden, die naar willekeur noodlottige slagen op het mensdom doen neerkomen. Brahms behandelde Goethes tekst opvallend minder mild dan hij eerder in het *Schicksalslied* had gedaan, waarvan de tekst qua inhoud verwant is. Iphigenie vertelt over de oude Titaan Tantalus. De goden wierpen de leden van zijn geslacht, de Titanen, van de toppen van de Olympus naar beneden. De grijze Tantalus luistert naar het lied dat de Parzen zingen, denkt aan zijn nakomelingen en schudt zijn hoofd omdat zijn geslacht zo wreed vervolgd wordt. Van de Parzen, de drie Fata of schikgodinnen, spon de eerste de levensdraad, de tweede bepaalde de lengte en de derde knipte hem door. Hun lied (“Es wenden die Herrscher”) gaat over de willekeur en onrechtvaardigheid van de goden. Brahms componeerde het *Gesang der Parzen* in 1882 ter nagedachtenis aan zijn te vroeg gestorven vriend de schilder Anselm Feuerbach (1829-1880), van wie nog veel verwacht had mogen worden.

De *Grosse Messe in c* schreef Mozart (1756-1791) op 26-jarige leeftijd. Tijdens het componeren bevond Mozart zich in een periode van zijn leven waarin zijn religiositeit zich sterk verdiepte en verinnerlijkte. De tekstbehandeling van de *Grosse Messe* spreekt wat dat betreft boekdelen. Ook Mozart's kennismaking met, vooral de langere, scheppingen van voorgangers als Bach, Händel en Pergolesi heeft op elke bladzijde duidelijk sporen achter gelaten. Het blijft te betreuren dat Mozart deze mis niet voltooid heeft, om redenen die nooit zijn opgehelderd. De *Grosse Messe in c* wordt vooral geroemd om zijn diepgang en fijnzinnige emoties. Kort na de geboorte van zijn zoon Raimund Leopold (juni 1783) reisde Mozart naar zijn vader en zuster in Salzburg om hen kennis te laten maken met zijn vrouw Constanze. De baby reisde niet mee en overleed tijdens hun afwezigheid een paar weken later.

Ondanks dit verlies en de koele ontvangst door vader en zuster, wist Mozart de mis zover af te krijgen dat delen ervan in oktober 1783 in Salzburg konden worden uitgevoerd. Constanze zong één van de sopraanpartijen.

Twee jaar later zou Mozart een aantal delen uit de mis opnieuw gebruiken in het oratorium *Davide Penitente*. De *Grosse Messe* naar de toonaard van het Kyrie genoemd, bleef onvoltooid en Mozart zou pas in zijn laatste levensjaar weer aan een mis beginnen: het Requiem.



Dinsdag 7 december 2010

Aanvang: 19.30 uur St. Agathakerk, Lisse
Toegangsprijs: € 27,50
Kaartverkoop: Tel. 06-53365328
www.messiahlisse.nl

Woensdag 15 december 2010

Aanvang: 19.30 uur Grote Kerk, Naarden
Toegangsprijs: 1e rang € 38,00
2e rang € 35,00

Dinsdag 21 december 2010

Aanvang: 19.30 uur Concertgebouw, Amsterdam
Toegangsprijs: € 35,00 (incl. 2 consumpties)
CJP/65+ € 2,50 korting

Vertrektijd bussen: 17.15 uur vanaf station Bussum-Zuid € 10 v.v.
Ca. 23.00 uur vanaf Concertgebouw

Uitvoerenden:

Heleen Koele sopraan (Lisse en Naarden)
Hieke Meppelink sopraan (Amsterdam)
Carina Vinke alt
Falco van Loon tenor
Hans Christian Hinz bas
Jan Jansen continuo
Wybe Kooijmans orgel

Koor van de Nederlandse Händelvereniging
RBO Sinfonia

Algehele leiding Thijs Kramer

Messiah

Op 13 april vond in Dublin de eerste uitvoering van de *Messiah* plaats. Händel schreef zijn *Messiah* in 1741 en had niet meer dan 24 dagen nodig. *Messiah*, ‘a sacred Oratorio’, zo noemde Händel dit werk, is één van zijn mooiste oratoria. Het woord *Messiah* is uit het Hebreeuws afkomstig: ‘Masjiach’ betekent ‘de Gezalfde’, de Verlosser die door het volk Israël werd verwacht.

Door de aanvullingen en varianten die Händel in de loop der jaren maakte, kan het werk in tientallen verschillende versies worden uitgevoerd.

De *Messiah* bestaat uit drie delen. In het eerste deel staan de verwachting van de Messias en Zijn komst op aarde centraal. De Pastorale Symfonie schildert de nachtelijke rust op de velden rond Bethlehem in de kerstnacht.



Het tweede deel beschrijft lijden en sterven, opstanding en Hemelvaart van Christus en eindigt met het uitdragen van Zijn evangelie in de wereld.

Het derde deel vertelt van de voortgang van het verlossingswerk, de verrijzenis en het laatste oordeel en roept in het slotkoor een visioen van eeuwigheid op. Het koor van de Nederlandse Händelvereniging voert de *Messiah* in een jaarlijkse traditie uit sinds 1946.

Dinsdag 12 april 2011

Aanvang: 19.30 uur in Westerkerk, Amsterdam
Toegangsprijs: € 37,50
CJP/65+ € 2,50 korting

Vertrektijd bussen: 17.15 uur vanaf station Bussum-Zuid € 10 v.v.
Ca. 23.00 uur vanaf de Westerkerk

Uitvoerenden:

Marten Smeding	Evangelist
Frans Fiselier	Christus
Heleen Koele	sopraan
Martine Straesser	alt
Alex Vermeulen	tenor
Bas Kuijlenburg	bas

Jongenskoor Waterland

Jan Jansen	} continuo
Wybe Kooijmans	

Koor van de Nederlandse Händelvereniging
RBO Sinfonia

Algehele leiding: Thijs Kramer

De laatste passiemuziek die Johann Sebastian Bach (1685-1750) schreef, de *Matthäus-Passion*, beleefde haar eerste uitvoering in 1727 of – waarschijnlijker – in 1729. Na zijn dood werd de *Matthäus-Passion* niet meer uitgevoerd totdat de achttienjarige Mendelssohn het werk in 1829 in Berlijn uit het stof haalde. Mendelssohn heeft ook meegewerkt aan de eerste druk die in 1830 verscheen. Daarna groeide het aantal uitvoeringen snel.

De eerste uitvoering in het buitenland vond plaats in 1854 in Londen, nog onder invloed van Mendelssohn. In Wenen liet Johannes Brahms met de Singakademie in 1864 voor het eerst de *Matthäus-Passion* klinken.

Later volgden in 1870 Rotterdam, in 1873 Amsterdam en in 1885 Parijs onder leiding van Charles Marie Widor. De sprong over de oceaan was toen al gemaakt met de uitvoering door de New York Oratorio Society in 1880.



Concertarrangement

Restaurant Het Arsenal biedt u een concertdiner aan, voorafgaand aan het concert van 15 december in de Grote Kerk te Naarden.



PAUL FAGEL

Restaurant Het Arsenal • De Brasserie • Banqueting

Voor dinerreserveringen en verdere informatie verwijzen wij u naar www.paulfagel.nl of telefoon 035 - 69 49 148.

CD verkoop Messiahconcert

Wij bieden u de gelegenheid om de 3-delige CD-set van ons Messiahconcert te kopen. Deze prachtige opname is gemaakt in de Grote Kerk te Naarden in december 2007.

Solisten zijn: Ellen Schuring (sopraan), Helena Rasker (alt), Ludwig Van Gijsegem (tenor) en Martijn Sanders (bas).
Begeleiding: RBO Sinfonia, Wybe Kooijmans (orgel) en Jan Jansen (klavecimbel).
Algehele leiding: Thijs Kramer.

Deze unieke CD-set is tijdens onze concerten te koop voor € 30,00.
U kunt de set ook bestellen (+ € 2,50 verzendkosten).

Per post:
Secretariaat Nederlandse Händelvereniging
Postbus 421
1400 AK Bussum

Per e-mail:
secretariaat@haendelvereniging.nl

Bestelkaart seizoen 2010-2011

ABONNEMENT A € 92,50

Grosse Messe in c - W.A. Mozart 14 oktober 2010

Grote Kerk Naarden

Messiah - G.F. Händel 21 december 2010

Concertgebouw Amsterdam

Matthäus-Passion - J.S. Bach 12 april 2011

Westerkerk Amsterdam

ABONNEMENT B € 95,50

Grosse Messe in c - W.A. Mozart 14 oktober 2010

Grote Kerk Naarden

Messiah - G.F. Händel 15 december 2010

Grote Kerk Naarden

Matthäus-Passion - J.S. Bach 12 april 2011

Westerkerk Amsterdam

Omschrijving	Prijs	Aantal	Totaal
Abonnement A	€ 92,50	_____	_____
Abonnement B	€ 95,50	_____	_____

	Datum	Prijs	Aantal	Totaal
LOSSE KAARTEN				
Nänie - Schicksalslied-	14 oktober 2010			
Gesang der Parzen - J. Brahms	1e rang	€ 30,00	_____	_____
Grosse Messe in c - W.A. Mozart	2e rang	€ 27,50	_____	_____
Grote Kerk Naarden	CJP/65 + korting	€ 2,50	_____	_____
Messiah - G.F. Händel	15 december 2010			
Grote Kerk Naarden	1e rang	€ 38,00	_____	_____
	2e rang	€ 35,00	_____	_____
Messiah - G.F. Händel	21 december 2010			
Concertgebouw Amsterdam	standaard	€ 35,00	_____	_____
(Incl. 2 consumpties)	CJP/65 + korting	€ 2,50	_____	_____
Matthäus-Passion - J.S. Bach	12 april 2011			
Westerkerk Amsterdam	standaard	€ 37,50	_____	_____
	CJP/65 + korting	€ 2,50	_____	_____
BUSKAARTEN				
Messiah - Amsterdam	21 december 2010	€ 10,00	_____	_____
Matthäus-Passion - Amsterdam	12 april 2011	€ 10,00	_____	_____
Bijdrage 'Vrienden van de NHV'	2010-2011	€ 20,00	_____	_____
Gift				_____
Administratiekosten				€ 2,50
Totaal te betalen				_____

Mijn gegevens:

Dhr./Mevr. _____

Straat _____

Postcode _____ Plaats _____

Telefoon _____ E-mail _____

- 0 Ik ben/word 'Vriend van de NHV' en voldoe hierbij mijn jaarlijkse bijdrage.
- 0 Ik wil graag meer weten over de 'Vrienden van de NHV' en ontvang graag een informatiebrief met aanmeldingsbon.
- 0 Ik wens geen informatie via de e-mail over de concertactiviteiten van de NHV.

Ondergetekende verleent hiermee de Nederlandse Händelvereniging een éénmalige machtiging om het totaalbedrag af te schrijven van zijn/haar:

0 girorekening met nummer _____

0 bankrekening met nummer _____

Datum: _____ Handtekening: _____

S.v.p. deze bestelkaart volledig invullen en opsturen naar:
Bestelbureau NHV, Prins Bernhardlaan 1, 1405 CM Bussum

- De bestellingen worden op volgorde van ontvangst verwerkt.
- 'Vrienden van de NHV' hebben voorrang bij de plaatsindeling mits de bestelling vóór 15 augustus 2010 is ontvangen en betaald.
- De bestellingen worden op volgorde van ontvangst verwerkt.
- Wensen kunt u kenbaar maken op een bijgevoegde notitie. Vermeld s.v.p. ook daarop uw naam en adres.
- De kaarten worden vanaf september verstuurd.

Bestellen kan ook via de website (www.haendelvereniging.nl)
of per e-mail: (bestelbureau@haendelvereniging.nl).

Nadere informatie bij het Bestelbureau NHV, tel. 035 - 69 20 605.

Vriend van de NHV

De NHV biedt dit seizoen weer een serie prachtige concerten. Het enthousiasme van de medewerkers en koorleden is groot. Concerten waaraan de grootste zorg is besteed, behoren te worden uitgevoerd in passende concertruimten met goede solisten. Voor een nauwelijks gesubsidieerde vereniging als de onze brengt dit financiële consequenties met zich mee. U kunt ons helpen door 'Vriend van de NHV' te worden en zich aan te melden via het bestelformulier. Deelnemen kan voor € 20,00 per seizoen. Het seizoen loopt van september 2010 tot september 2011. Als 'Vriend van de NHV' heeft u voorrang bij het reserveren van plaatskaarten voor de concerten, mits de bestelling vóór 15 augustus 2010 is ontvangen en betaald. Plaatskaarten kunnen worden besteld direct na ontvangst van het concertprogramma. Bovendien mag u één keer per seizoen een generale repetitie bijwonen van het najaars- of voorjaarsconcert. Verder ontvangt u twee keer per jaar een Nieuwsbrief met wetenswaardigheden rond het koor en de concerten. Uw steun wordt zeer gewaardeerd. Mogen wij u begroeten als 'Vriend van de NHV'? Meldt u aan via het bestelformulier!

Nederlandse Händelvereniging

Algemeen

Secretariaat Nederlandse Händelvereniging

Adres: Postbus 421, 1400 AK Bussum

Telefoon: 0578 - 642 698

E-mail: secretariaat@haendelvereniging.nl

Kaartverkoop

www.haendelvereniging.nl

E-mail: bestelbureau@haendelvereniging.nl

telefoonnummer bestelbureau NHV: 035 - 69 20 605

Nadere informatie op onze website:

www.haendelvereniging.nl

